

Oddamaðurin í norskum vinnulívi á vitjan:

Statoil satsar uppá Føroyar

– Vit hava verið í Føroyum í skjótt 20 ár og útvegað feroyingum olju og bensin til sethús og bilar. Vit ætla at bliva verandi her, nú tað eisini eru útlit til at finna olju og gass. Vit eru optimistar og trúgva, at kolvetni goyma seg í undirgrundini. Føroyingar eiga ikki at missa vónina. Tað er bara ein spurningur um tíð, til oljan verður funnin sigur Erling Øverland, konsernstjóri í Statoil og oddamaður í norskum vinnulívi. Sosialurin hittir hann, tá hann var á síni fyrstu Føroyavitjan herfyri

OLJA OG VINNA

Jan Müller
jan@sosialurin.fo

Herfyri vitjaði toppurin – oddamaðurin – yvir øllum í norskar vinnu, Erling Øverland, í Føroyum. Erling Øverland er ikki ein og hvør hvørki í Noregi og eiheldur í altjóða høpi. Hann er virkandi stjóri í Statoil konsernini, samtakinum um tú vil, og er samtíðis valdur forseti í norska arbeiðsgevara- og vinnulívsfelagsskapinum, »Næringslivets Hovedorganisasjon«. Hann er tó bara fyrribils konsernstjóri í Statoil, tí í næsta mánað tekur Helge Lund við hesum so týðningarmikla embættinum. Men Erling Øverland heldur fram í konsernleiðsluni í hesum størsta norska felagnum hyggja vit at umsetninginum. Statoil umsetti fyri 250 mia. kr í fjór. Fyritøkan hevur 20.000 fólk í arbeiði.

Alment tekur Erling Øverland við nýggja álitisstarvinum í stóra vinnulívsfelagsskapinum 16. aug. Hetta felagið er at sammeta við Dansk Arbejdsgiverforening og Dansk Industri ella Føroya Arbeiðsgevarafelag og Vinnuhúsið. Við øðrum orðum er hann í lottuni og

eisini framyvir ein sera týðandi og avgerandi rodd í norskum vinnulívi í eini tíð, har Noreg verður mett sum eitt av heimsins ríkastu londum og nú um dagarnar útrópt at vera heimsins besta land at liva í.

Hetta er so hansara fyrsta vitjan í Føroyum og leggur hann eina við, at hann er sera fegin um at hava fingið henda møguleikan. Hann er eisini fyrikomandi og opin, tá vit seta honum spurningar og sigur, at hetta verður ikki hansara seinasta vitjan.

Statoil nóg virksemi her

Men hví leggja leiðina út í Norðuratlantshav, til Føroya, sum bert er ein evarska lítil blettur á heimskortinum og sum, hóast granni við Noreg, bert hevur avmarkað vinnuligt samstarv við stóra grannan.

– Eg vitji her, tí Statoil í dag hevur ein týðandi leiklut á feroyska marknaðinum sum veitari av ymsum tænastum sum eitt nú at veita gasssolju til sethús, bensin og diesel til bilar o.a. Haraftrat eru Føroyar eitt sera áhugavert øki fyri Statoil, tá talan er um leitning eftir olju og gassi. Statoil hevur tvey loyvi á feroyska landgrunninum. Ein brunnur er boraður og ein er eftir. Ein nýggj runda verður latin upp í august, og tá vóna vit, at tað verða nýggir møguleikar hjá Statoil her.

Hansara endamálið við vitjanini hevur tí verið at vitja Statoil fyrirkøna sum heild, har tað arbeiða nóg fólk, og síðani eisini at vitja kundarnar og feroyskar myndugleikar fyri m.a. at læra og frætta, hvat teir hava áhuga fyri við tilknýti til nýggju útbjóðingina.

Erling Øverland, Statoilstjóri er sera hugtikin av Føroyum og ætlar sær at gera sitt til at knýta tættari bond millum Noreg og Føroyar

Mynd Jan Müller

Statoil hevur verið í Føroyum síðani 1986, tá felagið yvirtók virksemið hjá Esso.

– Vit eru í Føroyum og ætla okkum at vera verandi her. Men man skal hava gott tol, tá farið verður undir at leita eftir olju, og tað at stór fund ikki vórdu gjørd í fyrstu runduni merkir ikki, at tað ikki eru møguleikar á feroyska landgrunninum. Vit fara at søkja í 2. útbjóðing treytað av, at man fær áhugaverdar møguleikar.

– Við tíni vitan um feroysku undirgrundina, hevur tú vónir um, at tað fara at verða gjørd fund her?

– Ja tað havi eg, og tí eisini at olja fer at fáa týðning fyri menningina av hesum samfelagnum.

Erling Øverland sigur víðari, at sjálvandi vita vit einki við vissu, fyrr enn man hevur borað, men Statoil hevur eisini drúgvur royndir aðrastaðni eitt nú í Norðsjónum, og tað er m.a. út frá royndunum frá Norðsjónum, at man sær fram til eina oljuframtíð við Føroyar eisini. Hann vísir á, at tað vórðu boraðir meira enn 30 brunnar í norskum øki, áðrenn olja og gass varð funnið. Og haraftrat eru eisini góð úrslit bæði í donskum og bretskum parti av Norðsjónum at vísa á.

Jarðfrøðin ein avbjóðing

Avbjóðingin við Føroyar er tann, at her finst eitt eitt sindur órvisi jarðfrøðiligt grundarlag. Teir sokallaðu basaltstrukturarnir eru torfórir at handfara, tí seismisku kanningarnar geva verri upplýsingar enn tað tú vanliga fær í økjum við ongum basalti. So man er noyddur til at bora fleiri brunnar fyri at kunna kanna allar møguleikar.

– Nú er bert borað í økjum við ongum ella lítlum basalti. Hvussu stóran týðning leggur tú í, at tað verður boraður ein brunnur á basaltinum?

– Tað er týðningarmikið, at tit fáa borað ein brunn á basaltinum í rimuliga skjótt, tí tað er har tit hava størstu møguleikar soleiðis sum vit duga at siggja tað í lottuni. Og tað er kanska har, at man skal hava við ta nýggjastu

Bjarni Djurholm, landsstýrismaður í olju- og vinnuáttum bjóðar einum av oddamanninum í norskum vinnulívi, Erling Øverland, vælkoman til Føroyar

Mynd Jan Müller

tøknina fyri at fáa troytt olju og gass, og tí er tað týðningarmikið at koma í gongd.

– Herfyri segði Richard Hardmann, oljuráðgevi, at oljufelag og myndugleikar áttu at tikið stig til eina boring á basaltinum skjótast, og soleiðis at feløgini frá 1. rundu sluppu eitt sindur lættari við sínum skyldum í »Gullhorninum«.

– Tað kann vera. Eg kenni ikki hansara uppskot. Men vit hava eisini skyldur móttvegis Føroyum at bora enn ein brunn, og Statoil ætlar sær at halda sínar skyldur, men um ein kann finna loysnir, sum er betri fyri eitt samfelag og fyri feløgini, so er greitt, at einki er betri enn tað.

Optimistar

– Við tínum kunnleika til bæði 9-ára loyvinu og økini, sum søkt fer at verða um í 2. rundu, hvussu stórar heldur tú møguleikarnir eru fyri at finna olju og gass tá?

– Tað er torført at siga nakað um í prosentum. Men vit eru framhaldandi optimistar á feroyska økinum og vilja vera við í eini nýggjari rundu.

– Er Statoil sinnad til at taka smærri feløg, sum ikki hava so nógvan váðafusan kapital at vera partur av samtaki, har Statoil er fyrirstøðufelag í eini komandi rundu?

– Vit lata altíð dyrnar upp, soleiðis at onnur kunnu vera við. Og tað er týðningarmikið, at tað eru fleiri enn eitt felag við í loyv-

unum, men hvussu tað skal skipast, má vera nakað, sum vit mugu taka upp við feroyskar myndugleikar. Tað er týðningarmikið, at øll, sum eru við, kunnu tilføra nakað til prosesina, tilgongdina.

– Nú var Norsk Hydro við í fyrstu útbjóðing men fekk einki loyvi. Sær tú fyri tær, at hetta norska felagið eisini verður við í 2. rundu?

– Tað er ringt hjá mær at svara fyri teir.

– Men tit hava eitt stórt samstarv í norskum øki. Hevði tað ikki verið eitt gott hugskot, um hitt stóra norska felagið eisini var við í oljutilgongdini við Føroyar?

– Tað er greitt, at vit siggja fegnir, at norsk feløg raðfesta Føroyar og vilja

Føroyar

Erling Øverland, konsernstjóri í Statoil vitjaði eisini inn á gólvíð hjá Statoil Exploration í havni, har hann hitti stjóran Rúna Hansen, sum eisini hevur týðandi leiklut í altjóða leitning hjá felagnum

Mynd: Jan Müller

– Vit hava keypt okkum uppí tann brunnin, tí vit halda, at møguleikar eru fyri at finna kolvetni. Og visir tað seg at vera so, so vil tað økja um møguleikarnar at finna kolvetni fýroysku megin markið eisini.

Gass eisini áhuga

– Nógv verður tosað um gass í lötuni. Verða gjørd gassfund, so kann tað fáa gongd á menningina av einum infrastrukturi og framleiðslu. Hvat heldur tú um tað?

– Síðani man er komin eftir at niðurkøla gass eru møguleikarnir fyri at troyta og framleiða gassfelt, sum kanska liggja langt frá brúkararum, nógv størri. Í dag er man tí ikki so bundin av bara at kunna finna olju fyri at kunna troyta kolvetnisfund. Møguleikarnir fyri at kunna troyta gassið eru tí nógv størri í dag. Statoil leitar eftir kolvetni, og vit taka tað vit finna.

Hvønn týðning heldur Erling Øverland økini norðan fyri Føroyar og vestan fyri Noreg fara at hava fyri framtíðar oljuleit-ing?

– Í dag hava vit ikki nógva vitan um tey økini, og tí er tað nakað, sum man má venda aftur til, tá myndugleikarnir fara at lata upp har fyri leitning. Men vit siggja, at í norsku øki er gass funnið har og tað kann eisini vera positivt fyri Føroyar.

Missið ikki mótið

– Við tínum kunnleika til oljuvinnu, hvat vil tú siga við fýroyingar, sum søu nakað stórt í oljuleitningini men sum nú hava mist vónina?

– Missið ikki mótið. Ver-

ðið optimistar. Tað fer altíð at koma nakað gott burtur úr hesum stríði, um man bara syrgir fyri at menna tøkna og sín førleika. Hugsu fýroyskir myndugleikar uppá longri sikt, tá teir leggja viðurskiftini til rættis fyri altjóða feløg, sum vilja koma henda vegin, tá kann bara nakað gott

verða funnin fleiri megafelt?

– Tá verður stórt trýst á politikarnar ikki bara at hugsa um nútíðina men eisini um framtíðina. T.v.s. at leggja langtíðar ætlanir fyri komandi ættarlið eisini. Sjálvur haldi eg út frá mínum royndum í Noregi, at oljan hevur verið meira til

FAKTA

- Erling Øverland hevur arbeitt hjá Statoil síðani 1976 ella í nærum 28 ár.
- Hann hevur útbúgving sum siviløkonomur frá Handilsháskúlanum í Bergen.
- Føddur í Oslo men búð meginpartin av lívinum í Stavanger.
- Hevur arbeitt við oljusølu, raffinering og bensinstøðum.
- Seinastu fimm árinum fíggarstjóri í samtakinum.
- Seinastu seks mánaðirnar hevur hann verið konsernstjóri.
- Kemur at halda fram í konsernleiðsluni hjá Statoil eftir, at nýggi maðurin tekur við í august.
- Frá 16. august forseti í Næringslívets Hovedorganisasjon.

vera við at menna oljutilgongdina her. So vit hava einki ímóti at samstarva við Norsk Hydro, men um tey halda tað vera áhugavert handilsliga at vera við í leitningini við Føroyar, er nakað, sum Norsk Hydro sjálvst má svara.

Raðfesta Føroyar høgt

– Men er tað ein skilagóð fløga at brúka nógvar leitmilliónir í einum øki sum Føroyum, har váðin er stórur, og har tað eru so nógvir ókendir faktorar, nú tað kann vera so nógv lættari og biligari at koma frammat olju og gassi aðrastaðni í heiminum?

– Hetta er jú ein spurningur um, at olja er ein mangulvøra í heiminum.

Vit hava góðar royndir frá norsku øki, og vit liggja nær Føroyum og eru eitt land, sum Føroyar hava nógv samstarv við. Vit vilja tí fegnir raðfesta Føroyar høgt, treytað av at fýroyskir myndugleikar seta upp fortreytir, sum gera, at økið her er kappingarført við tað, sum finst aðrastaðni í Europa og heiminum annars.

– eru tær treytir tit vita um, sum koma til 2. útbjóðing, nóg góðar?

– Vit vita jú ikki nágreiniliga, hvussu treytirnar fara at siggja út fyri 2. útbjóðing, men so langt sum eg havi skilt tað frá Vinnumálaráðnum, so verður lagt upp til at hava kappingarførar treytir fyri 2. rundu.

– Men fyri at tit framhaldandi kunnu hava áhuga fyri at gera fløgur her, hvar er so evsta markið fyri, nær tit vilja siggja eitt úrslit.

– Eg haldi ikki man kann seta nakran ítøkiligan dag fyri tí. Úrslitini frá 1. rundu vóru sjálvandi ikki serliga góð, men har vóru tekin um kolvetni í fleiri av boringunum. Og eg haldi sjálvur, at vit mugu hava eitt sindur av »is í maven«. Skal man liva í hesi bransjuni, so vita vit, at stórir váði er til staðar. Men man má eisini hava nakað av úthaldni, so vit hava ikki givið upp.

– Nú hava tit farmað inn í brunn, Rosebank, sum ChevronTexaco skal bora í bretskum øki við markið í næstum. Hvussu stórar eru vónirnar?